KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Norāžu dokuments par Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta piemērošanu izvēles kārtā

(2011/C 99/03)

1. IEVADS

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīvas 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK [1], 10.c pants paredz dalībvalstīm, kuru elektrosistēmas atbilst noteiktiem kritērijiem, iespēju pagaidu kārtībā piešķirt bezmaksas emisiju kvotas elektroenerģijas ražošanas iekārtām. Kritēriji attiecas uz nepieciešamību modernizēt energosistēmu, un dalībvalstīm, kas nolemj izmantot šo iespēju, vienlaikus jāveic pasākumi, lai nodrošinātu investīcijas energosistēmā, piemēram, infrastruktūras modernizācijā, tīrās tehnoloģijās u. tml., apjomā, kas atbilst bez maksas piešķirto emisiju kvotu vērtībai.

(2) Jāuzsver, ka kritērijiem atbilstošām dalībvalstīm nav pienākuma izmantot piedāvāto iespēju, un tās, ņemot vērā negūtos izsoles ieņēmumus, var nolemt no tās atteikties. Taču tām valstīm, kas piesakās šai iespējai, jāievēro Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta noteikumi.

(3) Lai varētu optimāli izmantot emisiju tirdzniecības priekšrocības un izvairīties no konkurences kropļojumiem iekšējā tirgū, vajadzīga harmonizēta emisiju tirdzniecības sistēma. Tāpēc Direktīva 2003/87/EK paredz, ka pamatprincips emisijas kvotu piešķiršanā ir izsole, jo tā ir visvienkāršākā sistēma, kas tiek uzskatīta arī par ekonomiski efektīvāko. Izsole nodrošina arī vienādus spēles noteikumus konkurences attīstībai iekšējā elektroenerģijas tirgū.

(4) Turklāt Direktīvā 2003/87/EK ir skaidri noteikts, ka elektroenerģijas nozarē no 2013. gada visas kvotas ir jāizsola, ņemot vērā iespēju šajā nozarē novirzīt CO_2 alternatīvās izmaksas uz patērētājiem, iekļaujot tās elektroenerģijas cenās, un tādējādi radīt papildu peļņu (virspeļņu jeb "windfall profits"). Izsole novērsīs šādas papildu peļņas iespējas.

(5) Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta noteikumi atkāpjas no vairākiem Direktīvas 2003/87/EK pamatprincipiem, tas ir, pilnībā harmonizētas pieejas kvotu piešķiršanai visā Savienībā, izsoles kā pamata metodes ieviešanas un skaidri noteikta principa nepiešķirt bezmaksas emisiju kvotas elektroenerģijas ražošanā. Šo principu un noteikumu mērķis ir panākt pēc iespējas lielāku sistēmas ekonomisko efektivitāti. Tāpēc 10.c panta īstenošanai nevajadzētu traucēt sasniegt šos vispārējos Direktīvas 2003/87/EK noteikumus un mērķus.

(6) Ņemot vērā iepriekšminēto un daudzu dalībvalstu bažas par iespējamiem konkurences kropļojumiem, ko varētu radīt Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta piemērošana, Komisija uzskata, ka tai ir jāsagatavo norādes par 10.c panta īstenošanu turpmāk uzskaitīto iemeslu dēļ.

— Direktīvā noteikts, ka Komisijai jāizvērtē individuālie pieteikumi no dalībvalstīm, kas vēlas piemērot Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantu. Pieņemot šo norāžu dokumentu, Komisija izveido pārredzamu pamatu vērtējumam.

— Direktīvas 2003/87/EK 10.c pants paredz izņēmumu no Direktīvas 2003/87/EK pamatprincipiem. Ir jānodrošina, lai šo izņēmumu interpretētu un piemērotu tā, ka tas netraucē sasniegt vispārējos mērķus, ko paredz direktīva.

— Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 3. punktā Komisijai tiek uzlikts pienākums komiteju procedūrā sagatavot pamatnostādnes "lai nodrošinātu, ka piešķiršanas metodika nepamatoti nekropļo konkurenci un cik iespējams samazina emisiju pazemināšanas stimulu negatīvās sekas", taču kopīga izpratne vajadzīga arī par citiem ar piešķiršanas metodiku saistītiem elementiem, piemēram, par 10.c panta 2. punktā noteikto maksimālo bezmaksas emisijas kvotu skaitu.

— Direktīvas 2003/87/EK 10.c pants attiecas tikai uz elektroenerģijas ražošanas nozari. Tāpēc ir vajadzīga kopīga izpratne par to, kuras iekārtas ir tiesīgas pagaidu kārtībā saņemt bezmaksas emisijas kvotas saskaņā ar šo noteikumu.

— Direktīvā 2003/87/EK nav definēti vairāki tehniski termini, kas parādās tās 10.c pantā (piemēram, valsts galīgais bruto patēriņš, bezmaksas emisijas kvotu tirgus vērtība). Lai šie noteikumi tiktu konsekventi piemēroti visās dalībvalstīs, kas var izmantot 10.c pantu, vajadzīgas nepārprotamas norādes.

— Daži Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta noteikumi paredz dalībvalstīm zināmu rīcības brīvību to īstenošanā. Tas jo īpaši attiecas uz katras dalībvalsts plānu un

[1] OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.

ar to saistītajām investīcijām. Citi noteikumi Direktīvā 2003/87/EK ievieš jaunus elementus, kas jāsaskaņo ar sistēmas pieeju, kura ir balstīta uz tirgu. 10.c panta īstenošana nedrīkst ne būt pretrunā Direktīvas 2003/87/EK mērķiem, ne apdraudēt vienādus spēles noteikumus Savienības iekšējā tirgū.

2. MAKSIMĀLAIS EMISIJAS KVOTU SKAITS, KO PAGAIDU KĀRTĪBĀ BEZ MAKSAS PIEŠĶIR DALĪBVALSTS LĪMENĪ

2.1. Maksimālā skaita noteikšana

(7) Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 2. punktā ir noteikts maksimālais emisijas kvotu skaits, ko bez maksas var piešķirt atbilstīgajām iekārtām atbilstīgajās dalībvalstīs līdz 2013. gadam. Saskaņā ar minēto tiesību normu šim skaitam turpmākajos gados ir jāsamazinās, līdz 2020. gadā emisijas kvotas bez maksas vairs nepiešķir.

(8) Izvērtējot pieteikumu saskaņā ar 10.c panta 6. punktu, Komisija analizēs, vai maksimālais emisijas kvotu skaits, ko 2013. gadā piešķir bez maksas atbilstoši Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam, attiecīgajā dalībvalstī pārsniedz skaitu, kas aprēķināts saskaņā ar I pielikumu, kura pamatā ir 10.c panta 2. punkts.

2.2. Pakāpenisks bezmaksas kvotu samazinājums

(9) Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 2. punktā skaidri noteikts: "Kopējā pagaidu bezmaksas kvotu sadale .. pakāpeniski samazinās, līdz 2020. gadā bezmaksas kvotas vairs netiek sadalītas." Tāpēc obligāta ir ticama un pārliecinoša pakāpeniska samazinājuma līkne no bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanas sākumpunkta 2013. gadā līdz bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanas beigu punktam 2020. gadā.

(10) Ņemot vērā tiesību aktos noteikto pienākumu pakāpeniski pilnīgi atteikties no bezmaksas emisijas kvotām, lielākais septiņu gadu laikā tās samazinot no maksimālā līmeņa 70 % līdz 0 %, ticama un pārliecinoša pakāpeniska samazinājuma līkne virzienā uz nevienas bezmaksas emisiju kvotas nepiešķiršanu 2020. gadā nozīmē skaidri izteiktu virzienu lejup, kas atspoguļojas starpposmos starp 70 % un 0 %.

(11) Vērtējot pieteikumus, kas iesniegti atbilstoši Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 5. punktam, Komisija analizēs, vai dalībvalsts veic ticamu un pārliecinošu pakāpenisku pāreju uz visu kvotu izsolīšanu. Ja samazināšanu pārmērīgi atliek, visā periodā no 2013. līdz 2020. gadam kopā tiks piešķirts pārāk daudz bezmaksas emisijas kvotu un tādējādi radīsies nepamatoti konkurences kropļojumi Savienības tirgū. Tas neatbilst direktīvas 10.c panta 5. punktam. Komisija uzskata, ka dalībvalstīm ir zināma rīcības brīvība piemērotas samazinājuma trajektorijas izveidē. Komisijas viedoklis ir šāds: pakāpeniska samazinājuma nosacījums būs izpildīts un konkurence netiks nepamatoti kropļota, ja dalībvalsts paredzēs lineāru samazinājuma trajektoriju vai nelineāru samazinājuma trajektoriju, kurā bez maksas piešķirto emisijas kvotu skaita samazinājums starp jebkuriem diviem secīgiem gadiem periodā no 2013. līdz 2020. gadam atšķiras par ne vairāk kā 50 % no gada vidējā samazinājuma, kas vajadzīgs atlikušajos gados, lai 2020. gadā sasniegtu 0 %.

3. ATBILSTĪGĀS IEKĀRTAS

3.1. Atbilstības termiņš

(12) Lai iekārtas būtu tiesīgas saņemt bezmaksas emisijas kvotas elektroenerģijas ražošanai, tām jābūt sākušām darbību līdz 2008. gada 31. decembrim. Pieteikumā atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 5. punktam dalībvalstīm jāpierāda, ka iekārtas to attiecīgajā teritorijā, kas tiek uzskatītas par tiesīgām saņemt pagaidu bezmaksas emisijas kvotas atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam, atbilst šim nosacījumam, norādot šo iekārtu verificētās emisijas par periodu no 2008. līdz 2010. gadam, tostarp attiecīgās iekārtas atļaujas numuru un konta turētāju, kā tas reģistrēts Kopienas neatkarīgo darījumu žurnālā *CITL*. Šī informācija kalpo arī kā pierādījums, kas apliecina, ka iekārta joprojām darbojas un ka tās ekspluatācija pa šo laiku nav apturēta.

(13) Iekārtas ir tiesīgas saņemt pagaidu bezmaksas emisijas kvotas atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam arī tad, ja līdz 2008. gada 31. decembrim attiecīgais investīciju process ir "faktiski sākts".

(14) Tas nozīmē, ka lēmums būvēt jaunu elektrostaciju ticis pieņemts, nerēķinoties ar iespēju jaunajai stacijai saņemt bezmaksas emisijas kvotas.

(15) Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, investīciju process uzskatāms par faktiski sāktu ne vēlāk kā 2008. gada 31. decembrī, ja ir iespējams pierādīt, ka investīciju lēmumu nav ietekmējusi iespēja saņemt bezmaksas emisijas kvotas. Lai to apliecinātu, dalībvalstis var iesniegt pamatotus pierādījumus, ka:

— būvniecības darbi objektā 2008. gada 31. decembrī bija fiziski sākti un redzami vai

— investors (kas bieži ir arī stacijas operators) pirms 2008. gada 31. decembra bija noslēdzis līgumu par attiecīgās elektrostacijas būvniecību ar uzņēmumu, kas atbild par būvniecības darbiem.

Komisija uzskata, ka minētajā situācijā faktiski sākti būvniecības darbi var ietvert arī attiecīgās elektrostacijas būvniecības sagatavošanas darbus, bet šo darbu pamatā vienmēr ir atbilstīgo valsts iestāžu izdota nepārprotama atļauja, ja tāda ir vajadzīga. Dalībvalstīm jāiesniedz šī atļauja, kurai jābūt juridiski derīgai un izdotai atbilstoši valsts vai Savienības tiesību aktiem. Ja sagatavošanās darbiem nav vajadzīga nepārprotama atļauja, jāiesniedz cits pierādījums, lai apliecinātu, ka būvniecības darbi ir faktiski sākti.

Šis saraksts nav izsmeļošs; dalībvalstis var sniegt citu dokumentāru pierādījumu par to, ka attiecīgo investīciju lēmumu nav ietekmējusi iespēja saņemt bezmaksas emisijas kvotas.

(16) Veicot izvērtējumu saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 6. punktu, Komisijai būs vajadzīgi skaidri un pamatoti pierādījumi par minēto nosacījumu izpildi. Tāpēc pieteikumā atbilstoši Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 5. punktam dalībvalstīm jāiesniedz visa vajadzīgā informācija. Pretējā gadījumā Komisija neapstiprinās pieteikumā ietverto iekārtu sarakstu.

3.2. **Elektroenerģijas ražošanas iekārtas**

(17) Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktu dalībvalstis var piešķirt pagaidu bezmaksas kvotas elektroenerģijas ražošanas iekārtām. Jēdziens "elektroenerģijas ražošanas iekārtas" (*installations for electricity production*) Direktīvā 2003/87/EK nav definēts. Tā kā minētā tiesību norma ir izņēmums no Direktīvas 2003/87/EK vispārējā principa nepiešķirt bezmaksas emisijas kvotas elektroenerģijas ražošanai, jēdziens jāinterpretē tā, lai nerastos pretruna direktīvas mērķiem.

(18) Par labu šādai pieejai liecina arī nepieciešamība novērst negatīvu ietekmi, ko Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta īstenošana var atstāt uz attiecīgās dalībvalsts ražošanas nozari un Savienības tirgu.

(19) Lai definētu "elektroenerģijas ražošanas iekārtas" (*installations for electricity production*), tiek izmantots Direktīvas 2003/87/EK 3. panta u) punktā definētais jēdziens "elektroenerģijas ražošanas iekārta" (*electricity generator*), kas minēts arī šīs direktīvas 10.c panta 2. punktā. Saskaņā ar minēto definīciju jēdziens ietver visas iekārtas, kas ražo tikai elektroenerģiju, un iekārtas, kas ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju [1]. Taču iekārtas, kas papildus kurināmā sadedzināšanai, tas ir, elektroenerģijas un/vai siltumenerģijas ražošanai, veic citu darbību, kas minēta Direktīvas 2003/87/EK I pielikumā, definīcijā neietilpst.

(20) Pamatojoties uz minētajiem apsvērumiem, Komisija uzskata, ka bezmaksas emisijas kvotas atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktam var saņemt:

a) iekārtas, kas atbilstoši Direktīvas 2003/87/EK 3. panta u) punkta definīcijai uzskatāmas par elektroenerģijas ražošanas iekārtām, un

b) gadījumā, kad iekārtas ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju, – iekārtas, kurām tiek ņemtas vērā tikai tās emisijas, kas attiecas uz elektroenerģijas ražošanu.

(21) Veicot izvērtējumu atbilstoši Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 6. punktam, Komisija pārbaudīs, vai ir sniegti nepieciešamie pierādījumi par atbilstību minētajiem kritērijiem.

(22) Lai noteiktu emisijas, kas attiecas uz elektroenerģijas ražošanu, iekārtās, kas ražo gan elektroenerģiju, gan siltumenerģiju, dalībvalstīm jānodrošina atbilstība īstenošanas pasākumiem saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.a pantu un jo īpaši 10.a panta 4. punktu, un jāatsaucas uz piešķiršanas metodiku saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 3. punktu.

4. **PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ VALSTS PLĀNU**

4.1. **Valsts plāna principi**

(23) Atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktam attiecīgās dalībvalstis iesniedz Komisijai investīciju valsts plānu. Komisija ierosina valsts plānā ievērot vairākus principus, lai nodrošinātu taisnīgu un konsekventu no Direktīvas 2003/87/EK kopumā un no tās 10.c panta izrietošo mērķu izpildi.

1. princips. Valsts plānā jānorāda investīcijas, kas tieši vai netieši (investīcijas tīklos un papildpakalpojumos) palīdz izmaksu ziņā efektīvā veidā samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas.

[1] Jāuzsver, ka iekārtas, kas no tīri juridiska viedokļa uzskatāmas par elektroenerģijas ražošanas iekārtām atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 3. panta u) punktam, netiks uzskatītas par tiesīgām saņemt bezmaksas kvotas atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam, ja šīs iekārtas veic citu rūpniecisku darbību, pat ja uz šo rūpniecisko darbību neattiecas Direktīvas 2003/87/EK I pielikums, jo šīs darbība pielikumā var nebūt minēta vai attiecīgā iekārta nepārsniedz attiecīgās rūpnieciskās darbības robežvērtību, kā tas noteikts Direktīvas 2003/87/EK I pielikumā.

2. princips. Valsts plānā norādītajām investīcijām jābūt izplānotām tā, lai tās nākotnē cik vien iespējams novērstu situācijas, kas minētas Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punkta a) ([1]) un b) ([2]) apakšpunktā un c) apakšpunkta pirmajā nosacījumā ([3]).

3. princips. Investīcijām jābūt savstarpēji saderīgām un jāatbilst citiem attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem. Tās nedrīkst spēcināt dominējošu pozīciju un nepamatoti kropļot konkurenci un tirdzniecību iekšējā tirgū, bet, ja iespējams, tām jāveicina konkurence iekšējā elektroenerģijas tirgū.

4. princips. Investīcijām, kas norādītas valsts plānā, jābūt papildus tām investīcijām, kas dalībvalstīm jāveic, lai izpildītu citus no Savienības tiesību aktiem izrietošus pienākumus vai tiesiskās prasības. Tāpat tās nedrīkst attiekties uz investīcijām, kas vajadzīgas, lai risinātu augošu elektroenerģijas piedāvājumu un pieprasījumu.

5. princips. Valsts plānā norādītajām investīcijām jāveicina elektroenerģijas bilances un elektroenerģijas ražošanas energoapgādes avotu dažādošana un oglekļa dioksīda intensitātes samazināšanās.

6. princips. Investīcijām jābūt ekonomiski dzīvotspējīgām, nesaņemot bezmaksas emisiju kvotas atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam, kad šādu kvotu pagaidu piešķiršana beigsies, izņemot dažas iepriekš noteiktas jaunās tehnoloģijas, kas joprojām atrodas demonstrējumu posmā un ir minētas III pielikumā.

(24) Valsts plānā norādītajām investīcijām pēc iespējas jāatbilst šiem principiem. Ja nevar nodrošināt kādas investīciju pozīcijas atbilstību visiem šiem principiem, attiecīgajai dalībvalstij jāsniedz detalizēts pamatojums. Jebkurā gadījumā investīcijas nedrīkst būt pretrunā minētajiem principiem vai kavēt šo principu atspoguļoto mērķu sasniegšanu. Tāpat investīcijas nedrīkst kavēt Līgumos vai citos attiecīgajos Savienības tiesību aktos noteikto mērķu sasniegšanu.

(25) Vērtējot pieteikumus, kas iesniegti saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 5. punktu, Komisija analizēs, kādā mērā norādītās investīcijas atbilst izklāstītajiem principiem. Ja dalībvalstis, iesniedzot pieteikumu saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 5. punktu, nebūs norādījušas pietiekami detalizētu informāciju, lai Komisija varētu veikt plašu izvērtējumu un izdarīt pamatotus secinājumus, Komisija var prasīt papildu informāciju. Ja papildu informācija atbilstīgā termiņā netiks sniegta, Komisija noraidīs attiecīgās valsts plāna daļas. Vērtējot pieteikumus, Komisija var ņemt vērā informāciju un atzinumus no citiem avotiem.

(26) Pamatojoties uz noteikumiem Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīvā 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu ([4]), dalībvalstīm jāpārliecinās, vai nav vajadzīgs valsts plāna ietekmes uz vidi novērtējums.

(27) Komisija arī atgādina, ka bezmaksas emisiju kvotu piešķiršana elektroenerģijas ražošanas iekārtām un attiecīgo investīciju finansēšana atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam principā ietver valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu dalībvalstīm jāziņo Komisijai par pasākumiem, kas ietver valsts atbalstu. Attiecīgā dalībvalsts pēc paziņošanas nesāk īstenot pašas ierosinātos pasākumus, kamēr šī procedūra nav beigusies ar galīgo Komisijas lēmumu. Komisija plāno tuvākajā laikā pieņemt saderības kritērijus šāda veida atbalsta izvērtēšanai. Pieteikums atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 5. punktam un turpmāki Komisijas lēmumi nekādā veidā neierobežo dalībvalstu valsts atbalsta paziņošanas pienākumus atbilstīgi LESD 108. pantam, tāpēc dalībvalstīm attiecīgi jāieplāno vajadzīgie valsts atbalsta paziņojumi. Vērtējot bezmaksas kvotu piešķiršanu un valsts plānus saskaņā ar LESD 107. panta 3. punktu, Komisija raudzīsies, lai šie plāni nepamatotu nekropļotu konkurenci, ņemot vērā kopējās intereses mērķi, kurš kalpoja par pamatu Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam. Jo īpaši situācijās, kad valsts plānos atbalsts paredzēts ierobežotam saņēmēju skaitam un kad atbalsts var nostiprināt saņēmēja pozīcijas tirgū, dalībvalstīm jāpierāda, ka atbalsts nepamatoti nekropļos konkurenci vairāk, nekā noteikti nepieciešams, ņemot vērā minētās direktīvās vispārējos mērķus.

4.2. **Atbilstīgās investīcijas**

(28) Atbilstoši Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta virsrakstam un vispārējam kontekstam investīcijas saskaņā ar minēto tiesību normu veicamas elektroenerģijas nozarē un no 2009. gada 25. jūnija. Tomēr principā nav izslēgtas investīcijas citās enerģētikas nozarēs, ja to var pārliecinoši pamatot, balstoties uz Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantu.

([1]) 2007. gadā nav tieša vai netieša savienojuma ar bijušo *UCTE* tīklu.
([2]) 2007. gadā savienojums ar *UCTE* tīklu tikai ar vienu līniju, kuras jauda bija mazāka par 400 MW.
([3]) 2006. gadā vairāk nekā 30 % no elektroenerģijas ražoja tikai no viena fosilā kurināmā.

([4]) OV L 197, 21.7.2001., 30. lpp.

(29) Dalībvalstu ziņā ir izlemt, kuras investīcijas dos vislabāko ieguldījumu to elektroenerģijas ražošanas nozares modernizācijā, un dalībvalstu pienākums ir izplānot investīcijas, kas atbilst direktīvā noteiktajām prasībām. Dalībvalstī arī jākoordinē valsts līmenī ziņošana par investīcijām, kas veiktas saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantu ([1]). Kad attiecīgās dalībvalstis savos valsts plānos nosaka valsts līmenī investējamo summu, emisijas kvotu tirgus vērtība jāizmanto kā atsauces punkts.

(30) Dalībvalstīm valsts plānos jāsagatavo saraksts ar iekārtām, kuras veiks valsts plānā paredzētās investīcijas, un saraksts ar investīcijām, kuras paredzēts veikt bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanas rezultātā. Tāpat jānorāda, kādā mērā investīcijas finansēs ieguvumi no bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanas un kurā investīciju cikla gadā tas notiks.

(31) Investīcijas, ko finansē no ieguvumiem, kas radušies no bezmaksas emisiju kvotu piešķiršanas atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam, var papildināt investīcijas, ko daļēji finansē citi Savienības avoti (piemēram, līdzekļi, kas piešķirti no jauno iekārtu rezerves atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.a panta 8. punktam, reģionālajiem fondiem, *TEN-E*, Eiropas Ekonomikas atveseļošanas programmas, Eiropas Enerģētikas programmas ekonomikas atveseļošanai, *SET* plāna utt.), ja tās atbilst šajā dokumentā noteiktajām prasībām un ir saderīgas ar minētajiem instrumentiem vai avotiem. Taču šādos gadījumos tikai tā investīciju daļa, ko finansē no ieguvumiem, kas radušies no bezmaksas emisiju kvotu piešķiršanas atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam, atbilst minētās direktīvas 10.c panta nolūkam, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti Savienības noteikumi par kopējo finansējuma maksimālo ierobežojumu.

(32) Plašāki skaidrojumi attiecībā uz Komisijas izpratni par Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktā lietotajiem vārdiem "infrastruktūra", "tīrās tehnoloģijas" un "valsts enerģētikas kompleksa un piegāžu avotu diversifikācija" sniegti IV pielikumā.

(33) Saraksts, kurš neizslēdz citas iespējas, ar investīciju veidiem, kas atbilst Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam, atrodams V pielikumā.

4.3. **Tirgus vērtība**

(34) Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktu valsts plānos paredzēto investīciju summai iespēju robežās jābūt līdzvērtīgai bezmaksas emisijas kvotu tirgus vērtībai.

(35) Tā kā dalībvalstīm savos valsts plānos jāspēj sniegt precīza summa, ko tās paredz investēt saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantu, tirgus vērtība visām emisijas kvotām, ko piešķirs bez maksas saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantu, jānosaka iepriekš, nevis jākoriģē vēlāk ([2]).

(36) Komisija iesaka bez maksas piešķirto emisijas kvotu tirgus vērtību noteikt uz modeļiem balstītās Eiropas oglekļa cenas prognozēs, kā paredzēts Komisijas paziņojuma (2010) 265 galīgajai redakcijai pievienotajā 2010. gada Komisijas dienestu darba dokumentā ([3]). Dokumentā sniegtas atjauninātas prognozes, ņemot vērā jaunus apstākļus Savienībā.

(37) Tāpēc dalībvalstīm, nosakot bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanas ikgadējo tirgus vērtību savos valsts plānos, kā atsauce jāizmanto ikgadējās vērtības, kas noteiktas VI pielikumā un kurās ņemti vērā spēkā esošie tiesību akti un emisiju samazinājuma mērķi. Ievērojot atbilstīgos valsts atbalsta noteikumus, dalībvalstis, nosakot investējamo summu, var nolemt izmantot augstākas vērtības: VI pielikumā norādītās summas ir minimālais līmenis.

(38) Izņemot gadījumus, kad dalībvalsts var pierādīt, ka tas objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams, saskaņā ar minētās direktīvas 10.c pantu attiecīgajā dalībvalstī veikto investīciju vērtībai jāatbilst to emisijas kvotu tirgus vērtībai, kas piešķirtas bez maksas, īstenojot minēto tiesību normu. Pieteikumos atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 5. punktam dalībvalstij jāsniedz visi pierādījumi, kas vajadzīgi, lai Komisija varētu veikt izvērtējumu saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 6. punktu.

([1]) Skatīt arī 6. nodaļu un VII pielikumu.

([2]) Bezmaksas kvotu tirgus vērtības noteikšana šī paziņojuma nolūkā nav saistīta ar tirgus vērtībām, ko nosaka valsts atbalsta novērtējumos. Tās nav saistīta arī ar Eiropas oglekļa cenu turpmāko dinamiku trešajā tirdzniecības periodā. Direktīva šajā ziņā pieļauj elastību, paredzot, ka investīciju summai "iespēju robežās" jābūt līdzvērtīgai bezmaksas kvotu tirgus vērtībai. Tas nozīmē: 10.c panta īstenošanas nolūkā nosakot bezmaksas kvotu tirgus vērtību, izmanto ticamu un pārliecinošu *ex ante* pieņēmumu par oglekļa cenu turpmāko dinamiku, taču nav precīzi jāatspoguļo tūlītējo un biržas un ārpusbiržas nākotnes līgumu dienas vērtības Eiropas oglekļa tirgū no 2013. līdz 2020. gadam.

([3]) SEC(2010) 650, Komisijas dienestu darba dokuments, kas pievienots Komisijas paziņojumam Eiropas Parlamentam, Padomei, Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Dažādu iespēju analīze, kā panākt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu par vairāk nekā 20 %, un oglekļa emisiju pārvirzes riska analīze", nodaļa par pamatinformāciju un analīzi, II daļa.

4.4. **Mehānisms investīciju summas un bezmaksas emisijas kvotu līdzsvarošanai**

(39) Direktīvā 2003/87/EK netieši atzīts, ka bezmaksas emisijas kvotu piešķiršana var radīt papildu peļņu, jo īpaši gadījumos, kad operatori var emisijas kvotu finansiālo vērtību novirzīt uz saviem klientiem. Šāda iespēja ir elektroenerģijas ražotājiem, un tas bija viens no iemesliem, kāpēc Direktīvā 2003/87/EK izsoles paredzētas kā pamata piešķiršanas metode, kas ļauj "novērst virspeļņas gūšanu" [1].

(40) Atkāpjoties no principa, ka izsoles ir pamata piešķiršanas metode, Direktīvas 2003/87/EK 10.c pants paredz, ka elektroenerģijas ražošanas iekārtām var bez maksas piešķirt emisijas kvotas, tādējādi netieši pieļaujot papildu peļņas parādīšanos. Taču minētās direktīvas 10.c pantā ir skaidri redzams mērķis – šī peļņa jāizmanto, lai modernizētu elektroenerģijas ražošanu attiecīgajā dalībvalstī.

(41) Savienības tiesību aktos paredzēts pasākums jāinterpretē saskaņā ar tā mērķiem. Pamatojoties uz Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta noteikumiem un ņemot vērā mērķi, kas ir šo noteikumu pamatā, var secināt, ka papildu peļņa, ko gūst uzņēmumi, kuriem piešķirtas bezmaksas emisijas kvotas, jāizmanto, lai modernizētu elektroenerģijas ražošanu attiecīgajā dalībvalstī. Šo pašu apsvērumu dēļ bez maksas piešķirto emisijas kvotu optimāla izmantošana nozīmē to, ka bezmaksas emisiju kvotas nelieto to investīciju finansēšanai, ko attiecīgie uzņēmumi veiktu, lai izpildītu citus mērķus un tiesiskās prasības, kas izriet no Savienības tiesību aktiem. Pretējā gadījumā iegūtie līdzekļi būtu vienkārši papildu peļņa, kuru Direktīva 2003/87/EK cenšas novērst, un tādējādi nonāktu pretrunā direktīvas mērķiem. Turklāt tas izraisītu nepamatotus konkurences kropļojumus, kas nav saderīgi ar direktīvas 10.c panta 5. punktu.

(42) Tāpēc saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantu bez maksas piešķirto emisijas kvotu saņēmējam bezmaksas emisijas kvotu vērtība jāizmanto, lai veiktu atbilstīgi 10.c panta 1. punktam sagatavotajos valsts plānos paredzētās investīcijas. Ja uzņēmums bez maksas saņem emisijas kvotas, bet neveic šādas investīcijas, vai ja tas saņem vairāk bezmaksas emisijas kvotu, nekā nepieciešams, lai veiktu valsts plānā paredzētās investīcijas, uzņēmumam jānodod lieko kvotu vērtība attiecīgajai struktūrai, kas veic investīcijas.

(43) Tā kā valsts plānā, kas izstrādāts, lai modernizētu elektroenerģijas ražošanu attiecīgajā dalībvalstī, var iekļaut investīcijas, ko veic uzņēmumi, kuriem nav emisijas kvotu saistību Savienības sistēmā [2], ne visi uzņēmumi, kuriem paredzēts veikt valsts plānā norādītās investīcijas, var saņemt vai saņems bezmaksas emisijas kvotas. Ievērojot Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktu un 10.c panta 4. punktu, pārvades vai sadales sistēmu operatori tajā nozīmē, ko paredz Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīva 2009/72/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu [3], ir tīkla operatori Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 4. punkta nozīmē. Parasti šie uzņēmumi nedrīkst iesaistīties elektroenerģijas ražošanā vai piegādē. Tāpēc tie nevar saņemt kvotas, taču tiem var būt jāveic valsts plānā noteiktās investīcijas.

(44) Saskaņā ar valsts plānam noteikto principu saraksta 3. principu un ar šo norāžu dokumenta 27. punktu gadījumos, kad atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktam sagatavotajos valsts plānos paredzētās investīcijas elektroenerģijas ražošanā vai piegādē nepamatoti izkropļotu konkurenci vai varētu spēcināt dominējošu pozīciju, dalībvalstīm jāapsver iespēja pieprasīt bezmaksas kvotu saņēmējiem nodrošināt līdzekļus investīcijām pārvades un sadales sistēmās vai elektroenerģijas ražošanā un piegādē, kas neradītu šādus kropļojumus.

(45) Tāpat nevar izslēgt gadījumu, kad uzņēmumiem piešķir bezmaksas emisijas kvotas vērtībā, kas ir mazāka, nekā vajadzīgs, lai segtu valsts plānā paredzētās investīcijas. Šādā situācijā vajadzētu dot iespēju uzņēmumiem veikt valsts plānā paredzētās attiecīgās investīcijas.

(46) Tāpēc attiecīgā gadījumā, kad tas ir vajadzīgs, dalībvalstis var izveidot mehānismu, ar kuru minētajās situācijās veic līdzekļu pārdali.

(47) Mehānismu izveidojot, jebkurā gadījumā jāievēro turpmāk uzskaitītās prasības.

a) Atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam bez maksas piešķirto kvotu vērtībai jāatspoguļojas valsts plānā paredzētajās investīcijās, līdzsvarojot investīciju summu un bezmaksas emisijas kvotu vērtību.

[1] Skatīt 15. apsvērumu Direktīvā 2009/29/EK.

[2] Direktīvas 10.c panta 4. punktā konkrēti minēti tīkla operatori, kuriem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem par elektroenerģijas iekšējo tirgu (Direktīva 2009/72/EK) jābūt pilnībā atsaistītiem no elektroenerģijas ražošanas. Arī atjaunojamās elektroenerģijas ražošanas operatori kvotas nesaņems, taču uz tiem attiecas 10.c panta 1. punktā noteiktās investīcijas.

[3] OV L 211, 14.8.2009., 55. lpp.

b) Valsts plānā paredzētajām investīcijām, ko finansē ar šo mehānismu, jāatbilst valsts atbalsta noteikumiem [1].

c) Jāļauj veikt ikgadējas līdzekļu un investīciju korekcijas, tostarp līdzekļu vai investīciju pārnesi uz nākamo gadu, ja atbilstīgi valsts plānam investējamā summa ir vienāda ar bezmaksas emisijas kvotu kopējo tirgus vērtību visā periodā, par kuru dalībvalsts iesniegusi pieteikumu atkāpei saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantu, vai pārsniedz šo vērtību (sk. arī 2.2. nodaļu).

(48) Ja valsts plānā paredzēto investīciju finansēšanai tiek izmantoti ieņēmumi, ko dalībvalstis gūst no izsolēm [2], vai citi valsts ieņēmumi, elektroenerģijas ražotāji, kas saņem bezmaksas kvotas atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam, iegūs papildu peļņu. Ņemot vērā grozījumu direktīvas 2009/29/EK 15. un 19. apsvērumu, 10.c panta 5. punkta e) apakšpunktu un vispārējo direktīvas pieeju un mērķus, kas paredz izmantot izsoles kā pamata piešķiršanas metodi, Komisija noraidīs visus pieteikumus atbilstīgi 10.c panta 5. punktam, kur būs izmantoti iepriekš minētie paņēmieni.

5. NEPĀRVEDAMAS KVOTAS

(49) Dalībvalstis, kas izmanto iespēju piešķirt kvotas bez maksas atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam, var nolemt, ka šādas kvotas var izmantot nodošanai tikai attiecīgā iekārta attiecīgajā gadā, par kuru tās piešķirtas. Uzņēmums, kas saņēmis kvotas ar šādiem nosacījumiem, nevar pārdot šī kvotas tirgū, pārnest tās uz citu gadu vai ļaut tās nodot citai iekārtai (pat ja tā pieder tam pašam uzņēmumam).

(50) Ja dalībvalsts paredz minētos nosacījumus, rodas risks: tās 10.c panta īstenošanas veids var neatbilst Savienības sistēmas mērķiem un struktūrai, kas paredz panākt kopējos emisiju samazinājumus rentablā un ekonomiski izdevīgā veidā. Dalībvalstis nedrīkst īstenot Direktīvu 2003/87/EK veidā, kas ir pretrunā šīs direktīvas mērķiem.

(51) Nepārvedamas kvotas likvidētu stimulu nepārvedamu kvotu turētājam veikt emisiju samazināšanas pasākumus, kas ir ekonomiski izdevīgi, par cenām, kas ir zemākas nekā dominējošā emisijas kvotu cena. No nepārvedamu kvotu turētāja viedokļa samazināšanas pasākumu veikšana vienmēr būs dārgāka nekā emisiju nosegšana ar nepārvedamām kvotām.

(52) Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, Komisija stingri iesaka dalībvalstīm neizmantot iespēju piešķirt nepārvedamas emisijas kvotas. Ja dalībvalstis tomēr uzskata, ka nepārvedamas kvotas ir vajadzīgas, tām jāpierāda, ka šis variants tiks izmantots tikai tiktāl, cik vajadzīgs 10.c pantā atspoguļoto mērķu sasniegšanai, un ka šos mērķus nevar efektīvāk sasniegt ar citiem līdzekļiem. Dalībvalstīm pamatojumā pienācīgi jāņem vērā stimuli emisiju samazinājumiem un iespējamais ETS atbilstības izmaksu pieaugums, kas izrietēs no lēmuma noteiktas emisiju kvotas padarīt par nepārvedamām.

(53) Neskarot iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka vismaz vairumam emisijas kvotu, ko piešķir bez maksas atbilstīgi direktīvas 10.c pantam, jābūt pārvedamam. Ja tomēr nepārvedamas kvotas tiek piešķirtas, Komisija iesaka to skaitu ierobežot, lai tas nepārsniedz kopējās emisijas no elektroenerģijas piegādes sektoriem, kuri nerada konkurences kropļojumu risku attiecīgās dalībvalsts vai Savienības rūpniecībā (tas attiecas, piemēram, uz mājsaimniecību sektoru). Atbilstīgi 10.c panta 5. punkta e) apakšpunktam un 10.c panta 6. punktam Komisijai jānoraida pieteikums, ja tas izraisītu nepamatotus konkurences kropļojumus.

(54) Izvērtējot pieteikumus, kas iesniegti atbilstoši 10.c panta 5. punktam, Komisija izskatīs, vai, ņemot vērā Direktīvas 2003/87/EK mērķus kopumā un Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta konkrēto mērķi, to emisijas kvotu skaits, kas padarītas par nepārvedamām kvotām, ir pamatots, proti, vai tas ir vajadzīgs un proporcionāls, kā arī to, un vai šāda piešķiršana radīs nepamatotus konkurences kropļojumus. Ja Komisija konstatēs, ka šie nosacījumi nav ievēroti, tā noraidīs pieteikumus, kas iesniegti atbilstoši 10.c panta 5. punktam.

6. PĀRRAUDZĪBA UN IZPILDE

6.1. Pieteikuma izvērtējums

(55) Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 6. punktu Komisija izvērtēs pieteikumu, ņemot vērā visos atbilstīgos elementus, tostarp tos, kas minēti 10.c panta 5. punktā. Tā ņems vērā arī pienākumus, kas izriet no Līgumiem, un Savienības tiesību vispārējos principus. Lai izvērtēšanas process būtu efektīvs, pieteikuma sagatavošanai jāizmanto veidlapa, kas atrodas šī dokumenta VII pielikumā. Komisija sāks vērtēt pieteikumu tikai tad, kad būs saņemta visa attiecīgā informācija, tostarp pierādījumi, kas vajadzīgi informācijas pamatošanai.

[1] Skatīt 27. punktu.

[2] Direktīvas 10. panta 3. punkts paredz, ka ar klimatu saistītiem mērķiem jāizmanto vismaz 50 % no ieņēmumiem, bet atlikušo (maksimums) 50 % izmantojums ir pilnīgi dalībvalstu ziņā.

(56) Direktīvas 2003/87/EK 10.c pants tika pieņemts, lai varētu modernizēt elektroenerģijas ražošanu dalībvalstīs, kas ir tiesīgas šo normu izmantot. Tāpēc minētais pants ir izņēmums no svarīga direktīvas principa. Saskaņā ar iedibināto judikatūru šis izņēmums jāinterpretē un jāpiemēro tā, lai nepārsniegtu to, kas vajadzīgs 10.c pantā paredzētā mērķa sasniegšanai, neapdraudot Direktīvas 2003/87/EK kopējos mērķus.

(57) Runājot par bez maksas piešķirto emisijas kvotu vērtību un tās attiecību pret Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktā paredzēto investīciju summu, ir svarīgi atgādināt, ka bez maksas piešķirtās emisijas kvotas radīs papildu peļņu uzņēmumiem, kas bez maksas saņems emisijas kvotas, ja šo emisijas kvotu vērtība netiks izmantota investīcijām vai ja šo emisijas kvotu vērtība tiks izmantota investīcijām, kuras jāveic, lai izpildītu citus mērķus vai tiesiskās prasības, kas izriet no Savienības tiesību aktiem. Minētajā gadījumā netiktu nodrošināts atbilstošs ieguldījums tā mērķa sasniegšanai, kuram apstiprināta bezmaksas emisijas kvotu piešķiršana saskaņā ar 10.c pantu.

(58) Turklāt jāpiebilst, ka priekšrocības, ko sniedz emisiju piešķiršana bez maksas atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam, var radīt nepamatotus konkurences kropļojumus, kas pārkāpj 10.c panta 5. punkta e) apakšpunktu, ja piešķirtās kvotas netiek izmantotas tām paredzētajam mērķim.

(59) Tāpēc Komisija izvērtējumā pievērsīs īpašu uzmanību tam, vai atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam attiecīgajām iekārtām bez maksas piešķirto emisijas kvotu vērtība tiek izmantota šo iekārtu veiktām investīcijām vai, ja tas tā nav, Komisija pārliecināsies, vai bezmaksas emisijas kvotu vērtība tiek piešķirta iekārtām/operatoriem vai uzņēmumiem, kas nav saņēmuši bezmaksas emisijas kvotas vai nav tās saņēmuši pietiekamā apjomā, lai varētu nosegt attiecīgās valsts plānā paredzētās investīcijas.

(60) Pārredzamības labad un lai Komisija varētu pamatoti izvērtēt pieteikumu, dalībvalstīm pirms pieteikuma iesniegšanas Komisijai tas jāpublisko, lai Komisija varētu izskatīt informāciju un atzinumus no citiem avotiem. Visi dalībvalsts iesniegtie pieteikumi uzskatāmi par vides informāciju, un uz tiem attiecas prasības, kas noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīvā 2003/4/EK par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu [1] un Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Regulā (EK) Nr. 1367/2006 par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem [2]. Dalībvalstīm arī jāpārliecinās, vai to valsts plāniem nav vajadzīgs vides novērtējums, pamatojoties uz Direktīvas 2001/42/EK noteikumiem.

6.2. **Pārraudzības un izpildes (monitoringa un ieviešanas) noteikumi atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 5. punktam**

(61) Lai nodrošinātu valsts plānā paredzēto investīciju atbilstošu realizāciju, dalībvalstīm jāpieņem skaidri un efektīvi pārraudzības un izpildes noteikumi attiecībā uz valsts plānā paredzētajām investīcijām. Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 5. punkta d) apakšpunktu šie noteikumi sīki jāizklāsta bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanas pieteikumā.

(62) Valsts plānā paredzēto investīciju pārraudzība un izpilde ir dalībvalstu pienākums. Izvērtējot dalībvalsts bezmaksas kvotu piešķiršanas pieteikumu atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 6. punktam, Komisija pievērsīs īpašu uzmanību tam, vai dalībvalsts paredz skaidrus un efektīvus pārraudzības un izpildes noteikumus attiecībā uz valsts plāna realizāciju, tostarp mehānismu valsts plānā paredzēto investīciju ciešai pārraudzībai un praktiskai izpildei. Tāpēc dalībvalstīm jānodrošina, lai tajās būtu spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas ir vajadzīgi, lai investīcijas pārbaudītu kompetentas valsts iestādes, kuras precīzi jānorāda pieteikumā.

(63) Jāievēro šādi elementi.

— Noteikumos jāparedz atbilstības indikatoru kopums, kuru piemēri doti VIII pielikumā. Šos indikatorus izmanto kompetentās valsts iestādes, vērtējot investīciju realizācijas pakāpi un atbilstību prasībām, kas noteiktas Direktīvā 2003/87/EK un šajā norāžu dokumentā.

— Jāparedz pārbaudes uz vietas, lai pārbaudītu faktisko investīciju realizāciju. Pārbaudēs jāietver fiziskas pārbaudes uz vietas objektā un ikgadēja ārējo revidentu veikta neatkarīga verifikācija attiecībā uz katru investīciju pozīciju. Revidentiem jāizdod oficiāls dokuments, ar kuru apliecina katras investīciju pozīcijas aprakstu un precīzu katrā gadā iztērēto summu. Ar šādu dokumentu apliecina arī deklarēto izdevumu patiesumu.

[1] OV L 41, 14.2.2003., 26. lpp.

[2] OV L 264, 25.9.2006., 13. lpp.

— Noteikumos jāparedz arī trešās personas veikts kvantitatīvs un kvalitatīvs investīciju novērtējums, kurā sniedz pamatotu un neatkarīgu apliecinājumu par investīciju atbilstību Direktīvai 2003/87/EK, šim norāžu dokumentam un valsts plānam.

— Ja uzņēmumi neizpilda pienākumu investēt (vai nesniedz ieguldījumu investīcijās, nododot neinvestēto bezmaksas emisijas kvotu vērtību mehānismam, ar kuru nodrošina investīciju summas un bezmaksas emisijas kvotu vērtības līdzsvaru), dalībvalstij jāparedz sodi un korektīvi pasākumi, lai atgūtu līdzsvaru starp atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam bez maksas piešķirto emisijas kvotu vērtību un valsts plānā paredzēto investīciju summu. Šiem pasākumiem jābūt efektīviem, proporcionāliem un preventīviem, un tajos jāiekļauj:

— pienākums atmaksāt bez maksas piešķirtās emisijas kvotas (to vērtību nosakot atbilstīgi tirgus vērtībai atmaksas brīdī) līdz konstatēto neveikto investīciju summai,

— automātiska kvotu atņemšana uzņēmumiem, kas nepilda no attiecīgā valsts plāna un šī norāžu dokumenta izrietošos pienākumus, tostarp pārvēršot bezmaksas emisijas kvotas kvotās, ko attiecīgā dalībvalsts pārdod izsolē,

— preventīva finansiālu sodu sistēma.

— Jāparedz iespēja iekārtai paredzēto investīciju daļu pārnest uz nākamo gadu apmērā, kas līdzvērtīgs konstatētajām neveiktajām investīcijām. Dalībvalstu uzdevums ir nodrošināt, lai piemērošanas periodā tiktu investēta atbilstoša summa.

(64) Pārraudzības un izpildes rezultātus, kam pievieno pamatotus apliecinošus dokumentus, ziņo katru gadu gada pārskatos, ko dalībvalstis Komisijai iesniedz saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktu. Pārskatiem pievieno ārējo revidentu sertifikācijas dokumentu kopijas (parakstītas, ar oficiāliem zīmogiem) un to oficiālus tulkojumus angļu valodā (ja oriģināli nav angļu valodā). Dalībvalstis var nolemt publiskot attiecīgo operatoru gada pārskatus.

6.3. **Gada pārskati atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktam**

(65) Dalībvalstu gada pārskati par investīcijām elektroenerģijas ražošanas modernizācijā atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktam jāiesniedz Komisijai līdz katra gada 31. janvārim, sākot no 2014. gada. Tajos norāda iepriekšējā gadā veikto investīciju aprakstu un summu ([1]).

(66) Gada pārskatos ar pamatotiem pierādījumiem jāapliecina, ka investīcijas ir faktiski veiktas, ka tās atbilst Direktīvā 2003/87/EK un šajā norāžu dokumentā noteiktajām prasībām un palīdz samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas.

(67) Gada pārskatiem jāapliecina arī tas, ka gadā investētā summa atbilst visā pieteikuma periodā paredzētajai kopējai investīciju summai, kā noteikts dalībvalsts valsts plānā, par pamatu izmantojot bez maksas piešķirto emisijas kvotu tirgus vērtību, kas definēta šajā norāžu dokumentā. Investīcijām nav katru gadu precīzi jāatbilst bez maksas piešķirto emisijas kvotu noteiktajai tirgus vērtībai. Taču, ja rodas starpība starp bez maksas piešķirto emisijas kvotu tirgus vērtību un investīciju summu, šī starpība jālabo nākamajā gadā, lai saglabātu ticamu investīciju virzību visā pieteikuma periodā, ievērojot to, ka bez maksas piešķiramo emisijas kvotu skaits samazinās.

(68) Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 4. punktu gada pārskatu pamatā ir ziņojumi, ko reizi 12 mēnešos operatori iesniedz dalībvalstīm un kuros informē par valsts plānā paredzēto investīciju īstenošanas gaitu. Jāizmanto arī papildu informācijas avoti, jo īpaši oficiālie dati un neatkarīgi verificēti dati. Ziņojumos jānorāda datu avoti un atsauces uz apliecinošiem dokumentiem.

(69) Gada pārskati, ko dalībvalstis iesniedz Komisijai, jādara pieejami pārskatāmā veidā. Saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 4. punktu dalībvalstīm jāpublisko Komisijai iesniegtie gada pārskati. Jebkurā gadījumā jāņem vērā komercnoslēpuma konfidencialitāte.

(70) Veicot novērtējumu atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 6. punktam, Komisija pārbaudīs gada pārskatu pareizību, pamatojoties uz sniegtajiem pierādījumiem. Ja nav iesniegti visi vajadzīgie pierādījumi, Komisija var pieprasīt papildu informāciju.

([1]) Pirmais gada pārskats, ko iesniedz 2014. gadā, attiecas uz investīcijām, kuras veiktas no 2009. gada 25. jūnija līdz 2013. gada 31. decembrim.

(71) Ja dalībvalsts gada pārskatos neiesniedz pietiekamus pierādījumus, ka valsts plānā paredzētās investīcijas tiek veiktas atbilstoši plānam un bez maksas piešķirto emisijas kvotu vērtībai, kā noteikts valsts plānā, izņemot gadījumus, kad:

— attiecīgā dalībvalsts gada pārskatos spēj sniegt pārliecinošu pamatojumu investīciju neveikšanai attiecīgajā gadā vai

— attiecīgā dalībvalsts spēj pierādīt, ka tiek veikti korektīvi pasākumi, kā tas paredzēts pieteikumā saskaņā ar 10.c panta 5. punkta d) apakšpunktu, vai

— gada pārskatā par nākamo gadu ir pierādīts, ka iepriekšējā gadā konstatētās neveiktās investīcijas ir realizētas,

Komisija uzskatīs, ka ir pārkāpti nosacījumi, kas pēc būtības izriet no Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta attiecībā uz bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanu un 10.c panta 1. punktā noteiktajām investīcijām. Tā kā nosacījumu izpildei ir izšķirīga nozīme 10.c panta mērķu sasniegšanā, investīciju neveikšana attiecīgajiem uzņēmumiem dod papildu peļņu, turklāt netiek sekmēta Direktīvas 2003/87/EK un konkrēti tās 10.c panta mērķu izpilde. Tādējādi var rasties situācija, kurā Direktīva 2003/87/EK tiek īstenota prettiesiski, pretrunā tās mērķiem. Komisijai var rasties arī bažas par valsts atbalsta noteikumu pārkāpumiem. Vajadzības gadījumā Komisija uzsāks izmeklēšanu saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu un/vai pārkāpuma novēršanas procedūras. Pēc LESD 108. panta 2. punkta procedūras var pieņemt lēmumu apturēt noteikta skaita emisijas kvotu bezmaksas piešķiršanu, izmantojot Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantu, atbilstoši neveikto investīciju summai. Ja situācija netiek atrisināta, attiecīgajai dalībvalstij jāizsola atbilstošs kvotu skaits saskaņā ar Regulu, kas pieņemta atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10. panta 4. punktam.

I PIELIKUMS

Maksimālā bezmaksas emisijas kvotu skaita noteikšana

Lai noteiktu, cik bezmaksas emisijas kvotu 2013. gadā un turpmākajos gados var piešķirt dalībvalsts, kas ir tiesīga pieteikties saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantu, veic šādus aprēķina soļus.

a) Nosaka visu atbilstīgo iekārtu vidējās gada emisijas 2005.–2007. gadā.

b) Nosaka attiecību starp gada vidējo valsts galīgo bruto patēriņu (*Gross Final National Consumption* jeb *GFNC*) 2005.–2007. gadā un gada vidējo kopējo bruto saražoto elektroenerģiju (*Total Gross Electricity Production* jeb *TGEP*) 2005.–2007. gadā. Iegūtais skaitlis (procentos) būs emisiju īpatsvars, kas atbilst $GFNC_{05\text{-}07}$.

c) Vidējās gada emisijas 2005.–2007. gadā (skatīt a) apakšpunktu) reizina ar $GFNC_{05\text{-}07}$ atbilstošo emisiju īpatsvaru (skatīt b) apakšpunktu).

d) Rezultāts būs kvotu skaits, kas sedz 100 % no emisijām, kuras rodas elektroenerģijas ražošanas procesā, atbilstoši *GFNC*. To reizina ar mainīgo lielumu, kas 2013. gadā nedrīkst pārsniegt 0,7 (70 %), katru gadu pēc 2013. gada samazinās un 2020. gadā ir vienāds ar 0 (0 %), lai iegūtu maksimālo pagaidu bezmaksas emisijas kvotu skaitu, ko saskaņā ar Direktīvu 2003/87/EK var piešķirt 2013. gadā un turpmākajos gados.

Maksimālo bezmaksas emisijas kvotu skaitu atbilstīgi 10.c panta 2. punktam aprēķina pēc šādas formulas:

$$TQFA_x = (GFNC_{05\text{-}07}/TGEP_{05\text{-}07}) \times AAQE^{EI}{}_{05\text{-}07} \times a_x$$

Apzīmējums	Skaidrojums
$TQFA_x$	Kopējais bezmaksas kvotu skaits x gadā, kur x ir katrs gads periodā no 2013. līdz 2020. gadam
x	Mainīgais, kas apzīmē katru gadu periodā no 2013. līdz 2020. gadam
$GFNC_{05\text{-}07}$	Gada vidējais valsts galīgais bruto patēriņš 2005.–2007. gadā
$TGEP_{05\text{-}07}$	Gada vidējā kopējā bruto saražotā elektroenerģija 2005.–2007. gadā (*Eurostat* kods 107000, produkta kods 6000 "elektroenerģija")
$AAQE^{EI}{}_{05\text{-}07}$	Atbilstīgo iekārtu vidējās gada emisijas 2005.–2007. gadā
a_x	Mainīgais, kas apzīmē vidējo gada verificēto emisiju īpatsvaru 2005.–2007. gadā, kas atbilst attiecīgās dalībvalsts valsts galīgajam bruto patēriņam. Mainīgā vērtība 2013. gadā (a_{2013}) nedrīkst pārsniegt 0,7 (70 %), un katru gadu pēc 2013. gada tai jāsamazinās, 2020. gadā sasniedzot 0 (0 %)

Lai veiktu šos aprēķinus, dalībvalstīm jāapzina iekārtas, kas ir tiesīgas saņemt bezmaksas emisijas kvotas saskaņā ar Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantu. Gadījumā, kad iekārtas ražo ne vien elektroenerģiju, bet arī siltumenerģiju, ņem vērā tikai tās emisijas, kas attiecas uz elektroenerģijas ražošanu.

II pielikumā sniegts plašāks paskaidrojums par jēdzienu "valsts galīgais bruto patēriņš", kā arī formula tā aprēķināšanai.

Pēc iepriekš izklāstītās formulas aprēķinātais kopējais emisiju skaits būs maksimālais bezmaksas kvotu skaits, ko valsts līmenī var piešķirt x gadā.

II PIELIKUMS

Valsts galīgais bruto patēriņš un formula tā aprēķināšanai

"Valsts galīgais elektroenerģijas bruto patēriņš" (*GFNC*) ir pamatjēdziens, nosakot maksimālo bezmaksas emisijas kvotu skaitu atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 2. punktam. Taču tas neatbilst *Eurostat* definētam vai izmantotam statistikas terminam, tāpēc tas jāinterpretē 10.c panta kontekstā.

Ņemot vērā direktīvas 10.c panta attiecīgos noteikumus, valsts galīgajam bruto patēriņam jāietver elektroenerģijas daudzums, kas piegādāts galapatērētājiem, t. i., visu attiecīgās valsts mājsaimniecību sektora patērētāju kopējais patēriņš, tostarp tas kopējās saražotās elektroenerģijas īpatsvars, kas ir vajadzīgs, lai ģenerētu, pārvadītu un sadalītu galīgi patērēto elektroenerģiju.

Attiecībā uz elektroenerģijas eksportu un importu saistībā ar *GFNC* attiecīgajā dalībvalstī ņem vērā tikai importu, kas pārsniedz eksportu (tīro importu). Tā kā elektroenerģijas ražotāji dalībvalstī nedrīkst saņemt bezmaksas emisijas kvotas par elektroenerģiju, kas šajā dalībvalstī ir patērēta, bet nav tajā ražota, nosakot *GFNC*, tīro importu neieskaita.

Valsts galīgais bruto patēriņš attiecas tikai uz elektroenerģiju un neietver citas enerģijas formas. Pārredzamības labad aprēķinu pamatā jāizmanto publiski pieejami dati un vispāratzīti statistikas jēdzieni, kurus piedāvā un izmanto *Eurostat*. *GFNC* aprēķina pēc šādas formulas.

$$GFNC = FEC - M_{NET} + \{[(FEC - M_{NET})/(TGEP + M_{NET})] \times TDL\} + \{[(FEC - M_{NET})/TGEP] \times C_{EG}\}$$

	Statistikas jēdziens	*Eurostat* kods zem produkta koda 6000 "elektroenerģija"
GFNC	Valsts galīgais elektroenerģijas bruto patēriņš	Nav
FEC	Enerģijas galapatēriņš (elektroenerģijai)	101700
M_{NET}	Neto elektroenerģijas imports	100600
TGEP	Bruto saražotā elektroenerģija kopā	107000
TDL	Pārvades un sadales zudumi	101400
C_{EG}	Elektroenerģijas patēriņš elektroenerģijas sektorā	101301

Aprēķiniem pēc iepriekš izklāstītās formulas izmanto tabulā minēto rādītāju vidējās gada vērtības 2005.–2007. gadā. Pēc formulas aprēķinātais rezultāts ir $GFNC_{05\text{-}07}$, ko izmanto I pielikumā.

III PIELIKUMS

Iepriekš noteiktas jaunās tehnoloģijas demonstrējumu stadijā

A. PROJEKTU KATEGORIJAS

I. ***CCS* demonstrējumu projektu kategorijas (ar minimālajām jaudas robežvērtībām** [1]**):**

— elektroenerģijas ražošana: 250 MW pirmssadedzināšanas tehnoloģija,

— elektroenerģijas ražošana: 250 MW pēcsadedzināšanas tehnoloģija,

— elektroenerģijas ražošana: 250 MW *Oxyfuel* tehnoloģija.

II. **Inovatīvu *RES* demonstrējumu projektu kategorijas (ar minimālajām jaudas robežvērtībām):**

— Bioenerģijas projektu apakškategorijas:

— lignocelulozes pārvēršana cietos, šķidros vai pussķidros bioenerģijas nesējos (starpproduktos), izmantojot pirolīzi, ar jaudu 40 kt galaprodukta gadā,

— lignocelulozes pārvēršana cietos, šķidros vai pussķidros bioenerģijas nesējos (starpproduktos), izmantojot termisku apstrādi (*torrefaction*), ar jaudu 40 kt galaprodukta gadā,

— lignocelulozes pārvēršana sintētiskā dabasgāzē vai sintētiskajā gāzē un/ vai elektroenerģijā, izmantojot gazifikāciju, ar jaudu 40 milj. Nm^3 galaprodukta gadā vai 100 GWh elektroenerģijas gadā,

— lignocelulozes pārvēršana biodegvielās vai bioloģiskos šķidros kurināmajos un/vai elektroenerģijā, tai skaitā izmantojot tiešo termisko gazifikāciju, ar jaudu 15 miljoni litru galaprodukta gadā vai 100 GWh elektroenerģijas gadā. Sintētiskās dabasgāzes ražošana šajā apakškategorijā nav ietverta,

— lignocelulozes izejvielu, piemēram, melnā atsārma un/vai pirolīzes vai termiskas apstrādes produktu, pārvēršana biodegvielā, izmantojot plūsmas gazifikāciju, ar jaudu 40 milj. litru galaprodukta gadā,

— lignocelulozes pārvēršana elektroenerģijā ar lietderības koeficientu 48 %, pamatojoties uz zemāko siltumspēju (pie 50 % mitruma satura), ar elektrisko jaudu 40 milj. W vai vairāk,

— lignocelulozes pārvēršana etanolā un augstākajos spirtos, izmantojot ķīmiskus un bioloģiskus procesus, ar jaudu 40 milj. l galaprodukta gadā,

— lignocelulozes un/vai sadzīves atkritumu pārvēršana biogāzē, biodegvielās vai bioloģiskos šķidros kurināmajos, izmantojot ķīmiskus un bioloģiskus procesus, ar jaudu 6 milj. Nm^3 metāna gadā vai 10 milj. l galaprodukta gadā,

— aļģu un/vai mikroorganismu pārvēršana biodegvielās vai bioloģiskajos šķidrajos kurināmajos, izmantojot ķīmiskus un/vai bioloģiskus procesus, ar jaudu 40 milj. l galaprodukta gadā.

Piezīme: attiecībā uz biodegvielu un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem ir jāievēro ilgtspējības kritēriji, kā to paredz Direktīva 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu [2]. Šajā direktīvā ir definētas biodegvielas un bioloģiskie šķidrie kurināmie.

— Koncentrētas saules enerģijas projektu apakškategorijas:

— cilindriski paraboliskā sistēma vai Fresneļa lēcu sistēma, kurā izmanto kausētus sāļus vai citus videi nekaitīgus siltumnesējus šķidrumus, ar 30 MW nominālo jaudu,

— cilindriski paraboliskā sistēma vai Fresneļa lēcu sistēma, kuras pamatā ir tvaika tieša ražošana, ar 30 MW nominālo jaudu. Tieši saražotā tvaika temperatūrai ir jābūt augstākai par 500 °C,

— torņu sistēma, kurā izmanto pārkarsēta tvaika ciklu (vai nu sistēma ar vairākiem torņiem, vai arī lineāru kolektoru un torņa kombinācija), ar 50 MW nominālo jaudu,

— torņu sistēma, kurā izmanto saspiestu gaisu ar temperatūru, kas pārsniedz 750 °C, un ar saules enerģiju darbināmu hibrīdo gāzturbīnu, ar 30 MW nominālo jaudu,

[1] *CCS* jaudas robežvērtības izsaka kā bruto saražoto elektroenerģiju pirms CO_2 uztvešranas.
[2] OV L 140, 5.6.2009., 16. lpp.

— lielas Stirlinga parabolisko spoguļu (*Stirling dish*) elektrostacijas ar lietderības koeficientu saules enerģijas pārvēršanai elektroenerģijā virs 20 % un nominālo jaudu vismaz 25 MW.

Piezīme: demonstrējumu iekārtās nevar iekļaut sausās dzesēšanas, hibridizācijas sistēmas un (progresīvus) siltuma uzglabāšanas risinājumus.

— Fotogalvaniskās enerģijas projektu apakškategorijas:

— lielas fotogalvaniskās spēkstacijas, kurās izmanto koncentratorus, ar 20 MW nominālo jaudu,

— lielas fotogalvaniskās spēkstacijas, kurās izmanto plaša spektra silīcija plānslāņa fotoelementus (*multi-junction Si-thin-film*), ar 40 MW nominālo jaudu,

— lielas fotogalvaniskās spēkstacijas, kurās izmanto vara indija gallija (di)selenīda (*Copper Indium Gallium Selenide* jeb *CIGS*) elementus, ar 40 MW nominālo jaudu.

— Ģeotermālās enerģijas projektu apakškategorijas:

— uzlabotas ģeotermālās sistēmas stiepes sprieguma laukos ar 5 MWe nominālo jaudu,

— uzlabotas ģeotermālās sistēmas spiedes sprieguma laukos ar 5 MWe nominālo jaudu,

— uzlabotas ģeotermālās sistēmas apgabalos ar dziļiem, blīviem nogulumiežiem un granīta klintīm, un citiem kristāliskiem veidojumiem ar 5 MWe nominālo jaudu,

— uzlabotas ģeotermālās sistēmas dziļos kaļķakmens nogulumos ar 5 MWe nominālo jaudu.

Piezīme: šajā projektu kategorijā koģenerācijas lietojumi ar tādām pašām elektroenerģijas ražošanas robežvērtībām ir pieļaujami tikai attiecībā uz elektroenerģijas ražošanu.

— Vēja enerģijas projektu apakškategorijas:

— jūras vēja ģeneratori (vismaz ar 6 MW turbīnām) un nominālo jaudu 40 MW,

— jūras vēja ģeneratori (vismaz ar 8 MW turbīnām) un nominālo jaudu 40 MW,

— jūras vēja ģeneratori (vismaz ar 10 MW turbīnām) un nominālo jaudu 40 MW,

— peldošas jūras vēja ģeneratoru sistēmas ar nominālo jaudu 25 MW,

— vēja turbīnas, kas izvietotas sauszemē un kas optimizētas topogrāfiski kompleksām teritorijām (piemēram, mežu apgabaliem, kalnainiem apvidiem): ar 25 MW nominālo jaudu,

— vēja turbīnas, kas izvietotas sauszemē un kas optimizētas aukstam klimatam (saderīgas ar temperatūru, kas zemāka par – 30 °C, un ārkārtēja apledojuma apstākļiem) ar 25 MW nominālo jaudu.

— Okeāna enerģijas projektu apakškategorijas:

— viļņu enerģijas iekārtas ar 5 MW nominālo jaudu,

— jūras/plūdmaiņu straumju enerģijas iekārtas ar 5 MW nominālo jaudu,

— okeāna termālās enerģijas konversija ar 10 MW nominālo jaudu.

— Hidroenerģijas projektu apakškategorijas:

— enerģijas ražošana, izmantojot augstas temperatūras supervadošus ģeneratorus: 20 MW.

— Atjaunojamu enerģijas avotu decentralizēta pārvaldība (viedie tīkli) – projektu apakškategorijas:

— atjaunojamu enerģijas avotu pārvaldība un optimizēšana maziem un vidējiem sadalītiem ražotājiem lauku vidē, kuri galvenokārt ražo saules enerģiju: 20 MW zemsprieguma tīklā un 50 MW vidēja sprieguma tīklā,

— atjaunojamu enerģijas avotu pārvaldība un optimizēšana maziem un vidējiem sadalītiem ražotājiem lauku vidē, kuri galvenokārt ražo vēja enerģiju: 20 MW zemsprieguma tīklā un 50 MW vidēja sprieguma tīklā,

— atjaunojamu enerģijas avotu pārvaldība un optimizēšana maziem un vidējiem sadalītiem ražotājiem pilsētvidē: 20 MW zemsprieguma tīklā un 50 MW vidēja sprieguma tīklā.

Piezīme: aktīvās jaudas izmantošana (elektriskie radiatori/siltumsūkņi u. c.) nav izslēgta.

IV PIELIKUMS

Infrastruktūra, tīrās tehnoloģijas, valsts enerģētikas kompleksa un piegāžu avotu diversifikācija

No konteksta, kādā jēdziens "infrastruktūra" tiek lietots attiecīgajos Savienības tiesību aktos [1], ir skaidrs, ka termins "infrastruktūra" nozīmē visas iekārtas, kas ir saistītas ar tīklu un vajadzīgas elektroenerģijas transporta (pārvades un sadales) nodrošināšanai. Tas neskar faktu, ka jēdzienā "infrastruktūra" var ietvert arī elektroenerģijas ražošanas stacijas.

Lai gan "tīras tehnoloģijas" nav definētas, šajā norāžu dokumentu Komisija ar minēto terminu apzīmē elektroenerģijas ražošanas tehnoloģijas, kuru izmantošanas rezultātā tiek emitēts relatīvi maz oglekļa dioksīda vai tiek labāk aizsargāta vide. Tiek ietverta arī no atjaunojamiem resursiem ražota enerģija.

Komisija uzskata, ka no atjaunojamiem energoresursiem ražotas enerģijas īpatsvara palielināšana kopējā primārās enerģijas piegādē un elektroenerģijas ražošanā vienmēr palīdz dažādot energobilanci un piegādes avotus, jo kopējā energoapgāde kļūst līdzsvarotāka un mazāk atkarīga no fosilo kurināmo importa.

Ja enerģijas ražošana iekšzemē sarūk, palielinās atkarība no importētās enerģijas [2]. Piemēram, prognozēts, ka Savienības gāzes imports līdz 2020. gadam palielināsies no pašreizējā 61 % līdz 73 %. Lai gan Savienības līmenī šādu īpatsvaru uzskata par samērīgu, vairākās dalībvalstis, tostarp tajās, kas atbilst 10.c panta kritērijiem, 100 % gāzes pieprasījuma sedz viens piegādātājs. Šajā gadījumā investīcijas, kas dažādo gāzes piegādes uz šīm dalībvalstīm, var ievērojami palīdzēt dažādot energobilanci un paaugstināt apgādes drošību šajās dalībvalstīs. Minētajām investīcijām jāatbilst mērķim samazināt šo dalībvalstu energoapgādes oglekļa intensitāti, kas arī paaugstina apgādes drošību, vienlaikus samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas.

---

[1] Direktīva 2003/54/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu, Direktīva 2009/72/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu, Regula (EK) Nr. 714/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr. 1228/2003 atcelšanu un Direktīva 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK.

[2] Skatīt Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Otrais stratēģiskais enerģētikas pārskats. ES energoapgādes drošības un solidaritātes rīcības plāns", COM(2008) 781.

V PIELIKUMS

Atbilstīgās investīcijas

Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam atbilst šādas investīcijas:

Investīciju veids	
A	Infrastruktūras pārbūve (*retrofitting*)
B	Infrastruktūras modernizācija
C	Tīras tehnoloģijas
D	Energobilances diversifikācija
E	Piegādes avotu diversifikācija

Turpmāk sniegti piemēri investīcijām, kas atbilst 10.c pantam:

a) elektroenerģijas ražošanas modernizācija, kas paaugstinās elektroenerģijas ražošanas efektivitāti un samazinās tās CO_2 intensitāti (uzlabos attiecību starp elektroenerģijas bruto un neto patēriņu, proti, palielinās neto elektroenerģijas patēriņa īpatsvaru bruto patēriņā un samazinās CO_2 emisijas uz 1 elektroenerģijas MW);

b) CO_2 emisiju samazināšana, pārbūvējot ogļu elektrostacijas (uzlabojot tehnisko stāvokli);

c) elektroenerģijas ražošana no atjaunojamiem energoresursiem (papildus mērķim, kas noteikts atjaunojamo energoresursu direktīvā), tostarp attiecīgas tīkla prasības;

d) CO_2 intensīvas ģenerēšanas jaudas aizstāšana ar CO_2 ziņā mazāk intensīvu ražošanas jaudu;

e) oglekļa uztveršana un uzglabāšana;

f) viedie tīkli;

g) koģenerācija, tostarp attiecīgas tīkla prasības.

Minētais uzskaitījums nav izsmeļošs. Ja atbilstīgie projekti satur valsts atbalstu, tiks vērtēta to saderība ar valsts atbalsta noteikumiem.

VI PIELIKUMS

Uz modeļiem balstītas oglekļa cenu prognozes trešajā tirdzniecības periodā

Oglekļa cenas prognoze (gada vidējā cena euro par tonnu CO_2)	2010.–2014. gads	2015.–2019. gads
Euro 2008	14,5	20,0
Euro 2005	13,6	18,7

Šīs vērtības izriet no pamata scenārija, kas atrodams Komisijas dienestu darba dokumentā, kurš pievienots Komisijas paziņojumam "Dažādu iespēju analīze, kā panākt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu par vairāk nekā 20 %, un oglekļa emisiju pārvirzes riska analīze", nodaļā par pamatinformāciju un analīzi, II daļā, SEC(2010) 650.

VII PIELIKUMS

Veidlapa pieteikumam atbilstīgi 10.c panta 5. punktam

Iesniedzot pieteikumu pagaidu bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanai atbilstoši Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 5. punktam, dalībvalstīm jāizmanto turpmāk norādītā veidlapa un jāieraksta turpmāk minētā informācija.

A. *Dalībvalsts atbilstība kritērijiem*

Pierādījums, ka ir izpildīts vismaz viens no nosacījumiem, kas noteikti Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktā.

B. *Attiecīgo iekārtu tiesības pagaidu kārtībā saņemt bezmaksas emisijas kvotas, maksimālais bezmaksas emisijas kvotu skaits un to bezmaksas emisijas kvotu skaits, kas šīm iekārtām piešķirtas, tostarp nepārvedamas kvotas*

1. Saraksts ar iekārtām, kas tiek uzskatītas par tiesīgām pagaidu kārtībā saņemt bezmaksas emisijas kvotas atbilstoši Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam.

2. Maksimālais bezmaksas emisijas kvotu skaits 2013. gadā un turpmākajos gados.

3. Pagaidu bezmaksas emisijas kvotu piešķīrums katrai iekārtai.

3.1. Bezmaksas emisijas kvotu skaits, pamatojoties uz verificētajām emisijām 2005.–2007. gadā.

3.2. Bezmaksas emisijas kvotu skaits, pamatojoties uz līmeņatzīmēm.

3.3. Detalizēta informācija par to bezmaksas emisijas kvotu skaitu, kas ir nepārvedamas un piešķirtas atbilstīgajām iekārtām.

C. *Valsts plāns un valsts plānā paredzētās investīcijas, valsts plānā paredzēto investīciju atbilstība, līdzsvars starp bez maksas piešķirto emisijas kvotu tirgus vērtību un investīciju summu*

Valsts plānā izklāsta attiecīgās dalībvalsts stratēģiju, kā tā pagaidu bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanas periodā plāno modernizēt elektroenerģijas ražošanu. Tajā paredz vajadzīgās investīcijas un norāda, kā investīciju veidi palīdz sasniegt minēto mērķi. Valsts plānā katras investīciju pozīcijas realizāciju paredz konkrētā gadā, ņemot vērā, ka visā pagaidu bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanas periodā bez maksas piešķiramo emisijas kvotu skaits pakāpeniski sarūk.

Dalībvalsts par katru valsts plānā ietverto investīciju pozīciju norāda:

— uzņēmumu, kurš attiecīgās investīcijas veiks,

— investīciju veidu atbilstoši V pielikumam,

— investīciju summu,

— uzņēmumam attiecīgo investīciju vajadzībām bez maksas piešķirto emisijas kvotu skaitu un tirgus vērtību un

— principus, kuriem atbilst attiecīgā investīciju pozīcija, tostarp sniedzot informāciju, kas vajadzīga, lai izvērtētu atbilstību investīciju principiem.

Ja dalībvalsts izmanto mehānismu, ar ko nodrošina, lai to bezmaksas emisijas kvotu, kas piešķirtas atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam, vērtība atbilstu valsts plānā paredzēto investīciju summai, dalībvalstij jāizklāsta šī mehānisma kopējā pieeja, juridiskais pamats un sīkākas ziņas par tā darbību. Tāpat jāparedz tiesiskās normas, ar kurām nodrošina, ka atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta 1. punktam Komisijai iesniedzamajos ziņojumos tiks sniegta informācija par tirajām finanšu plūsmām šajā mehānismā.

D. *Valsts plānā paredzēto investīciju pārraudzības un izpildes noteikumi*

Dalībvalstij sīki jāizklāsta

— attiecīgajā dalībvalstī pieņemtie pārraudzības un izpildes noteikumi, tostarp atbilstības indikatori, noteikumi par faktiskām pārbaudēm uz vietas un investīciju neatkarīgu verifikāciju, un

— noteikumi, ar kuriem nodrošina to, ka uzņēmumi izpilda pienākumu veikt valsts plānā paredzētās investīcijas, tostarp sankcijas neatbilstības gadījumā.

E. *Pārredzamība un sabiedriskā apspriešanās*

Dalībvalstīm īsi jāapraksta process, kā tika sagatavots pieteikums un plāns un kā tika informēta un iesaistīta sabiedrība.

VIII PIELIKUMS

Atbilstības indikatoru piemēri

Pārraudzības un izpildes noteikumos ietver atbilstības indikatorus, kurus izmanto, lai pierādītu investīciju atbilstību norāžu dokumentā izklāstītajiem principiem, jo īpaši attiecībā uz valsts plāna prasībām.

Turpmāk sniegti atbilstības indikatoru piemēri (saraksts nav izsmeļošs):

a) ar atbilstīgi Direktīvas 2003/87/EK 10.c pantam veiktajām investīcijām ieviestās tehnoloģijas emisiju rādītāja salīdzinājums ar tās tehnoloģijas emisiju rādītāju, kas tika izmantota pirms pārbūves/modernizācijas;

b) ar atbilstīgi 10.c pantam veiktajām investīcijām ieviestās tehnoloģijas emisiju rādītāja salīdzinājums ar emisiju rādītāju Savienības labākajai pieejamajai tehnoloģijai, ņemot vērā izmantoto kurināmo;

c) plānotais un realizētais kopējo siltumnīcefekta gāzu emisiju, ko rada elektroenerģijas ražošana valstī, samazinājums, kas panākts ar atbilstīgi 10.c pantam veiktajām investīcijām (salīdzinot ar scenāriju, kad izmaiņas netiek veiktas);

d) plānotais un realizētais dominējošā fosilā kurināmā īpatsvara samazinājums attiecībā pret valsts elektroenerģijas ražošanu, kas panākts ar atbilstīgi 10.c pantam veiktajām investīcijām;

e) plānotais un realizētais efektivitātes paaugstinājums elektroenerģijas ražošanas procesā/sadales tīklos (izteikts kā ietaupītās MWh), kas panākts ar atbilstīgi 10.c pantam veiktajām investīcijām, un atbilstīgais CO_2 samazinājums;

f) plānotais un realizētais CO_2 neemitējošu un CO_2 ziņā mazāk intensīvu kurināmo īpatsvara pieaugums valsts energobilancē, kas panākts ar atbilstīgi 10.c pantam veiktajām investīcijām;

g) uzstādītās jaudas (MW), kas darbojās 2008. gadā un tiks aizstātas ar jaunām CO_2 ziņā mazāk intensīvām jaudām, kuras finansētas ar atbilstīgi 10.c pantam veiktajām investīcijām;

h) uzstādītās jaudas, kas darbojās 2008. gadā un aizstātas ar jaunām CO_2 ziņā mazāk intensīvām jaudām, kuras finansētas ar atbilstīgi 10.c pantam veiktajām investīcijām, attiecībā pret kopējo uzstādīto jaudu, kas darbojās 2008. gada decembrī;

i) uzstādītās atjaunojamo energoresursu jaudas (MW), kuras sāks izmantot, pateicoties atbilstīgi 10.c pantam veiktajām investīcijām;

j) to līdzekļu īpatsvars kopējā investīciju projektā, kas radīsies 10.c panta piemērošanas rezultātā;

k) attiecībā uz investīcijām, kas saņem līdzekļus no citiem Savienības avotiem un/vai citiem publiskiem un privātiem avotiem, katra Savienības finansējuma avota un citu publisku un privātu līdzekļu īpatsvars kopējā investīciju projektā;

l) paredzamie finanšu rādītāji atbilstīgi 10.c pantam veiktajām investīcijām (proti, finansiālā ienesīguma norma, izmaksas/ieguvumi u. c.)